

Kladeradatsch !!!

Lesmap

door
Lies Steeno

Inhoudstafel

1. Algemene oriëntatie van de voorstelling	3
2. Hoe voorbereiden en verwerken van de voorstelling?	4
2.1 Enkele mogelijkheden	4
3. De ervaringen van de kinderen als uitgangspunt	5
3.1 Inleiding	5
3.2 Naverwerking	5
4. Uitwerking thema “handen en voeten”	7
4.1 Voorbereiding	7
4.2 Naverwerking	8
4.3 Vakgerelateerde activiteiten	8
a) Lichamelijke opvoeding	8
b) Beeld	10
c) Drama	10
d) Muziek / Ritmiek / Beweging	11
e) Wiskunde	11
f) Huishoudelijke activiteiten.....	12
g) Bewegingsmomentjes	12
5. Uitwerking thema “schilderen en kleuren”.....	13
5.1 Voorbereiding.....	13
5.2 Naverwerking.....	13
5.3 Vakgerelateerde activiteiten.....	14
a) Wereldoriëntatie	14
b) Lichamelijke opvoeding	14
c) Beeld	14
d) Muziek / Ritmiek / Beweging.....	15
e) Drama	16
f) Nederlands	16
g) Wiskunde	16
h) Huishoudelijke activiteiten.....	17
i) Bewegingsmomentjes	17
6. Boeken en Websites	18
7. Het verhaal ‘Kladeradatsch’	19

1. Algemene oriëntatie van de voorstelling

De voorstelling gaat over twee schilders, die de routine van het schilderen beu zijn. Ze ontdekken een hele nieuwe wereld, wanneer per ongeluk een handschoen in de verf valt en rood kleurt. Door dit toeval glippen ze hun eigen fantasiewereld binnen en komen handschoenen en sokken tot leven. Zo wordt ontstaat een heel verhaal, waarin volgende thema's aan bod komen: losbreken uit de vastomlijnde kaders en je eigen weg gaan, ik en de ander, ik en de anderen, kleurbeleving, handen en voeten.

We zien in het begin duidelijk het contrast en het conflict tussen de twee handschoenfiguren: Geeltje en Rood. (dit conflict loopt ook parallel tussen de twee acteurs) Het conflict gaat over de beweging naar buiten toe willen maken door Geeltje (dansen, op ontdekking, experimenteren, uitproberen, ...) en de beweging naar binnen willen maken door Rood. (rust, stilte, slapen) Twee behoeftes en verlangens, die botsen. Maar op een gegeven moment breekt Geeltje los uit dat conflict en gaat zijn eigen weg, de wijde wereld in, met als doel en stimulans een verloren sok terug thuis te brengen.

Handschoenen en sokken komen tot leven in een decor van schilders, kaders, schilderijen, een ladder en een bed. Langzamerhand ontstaat een verhaal binnen en buiten de kaders, in en uit de schilderijen, in en uit je eigen fantasiewereld. Wie durft er mee in te springen en op ontdekking te gaan?

2. Hoe voorbereiden en verwerken van de voorstelling?

2.1 Enkele bedenkingen

“De context, waarin een toeschouwer komt kijken naar een voorstelling, kan heel bepalend zijn voor de manier waarop hij de voorstelling waarneemt en daaruitvolgend ook ervaart. Daarom lijkt het me van belang om hier even dieper op in te gaan. Zodat je, als begeleider, kan kiezen hoe je dit wenst aan te pakken. En natuurlijk zijn er vele factoren, die je als begeleider niet kan sturen. Maar er zijn een aantal mogelijkheden om kinderen ontvankelijker te maken voor theater. Zoals gesprekken en activiteiten, die stimuleren dat kinderen zich meer kunnen openstellen voor allerlei indrukken. Gesprekken, activiteiten, die de ervaring van de kinderen achteraf in een naverwerking kunnen verdiepen, verbreden en integreren.”

Twee mogelijke vertrekpunten:

1. De voorstelling als startpunt nemen en dan kijken wat de kinderen heeft geboeid en geraakt. Vanhieruit vertrekken in klassikale, groeps- en/of individuele projecten. Kinderen geven zelf aan wat ze willen doen. (de ervaringen van de kinderen over de voorstelling als focus) **Zie hoofdstuk 3.**
2. Vanuit een bepaald thema, waarin deze voorstelling past, meer gericht gaan kijken met de kinderen. (een thema als focus, waarin de voorstelling past) **Zie hoofdstuk 4 en 5.**

3. De ervaringen van de kinderen als uitgangspunt.

3.1 Inleiding

Even kort vertellen dat jullie naar een voorstelling van een poppentheater gaan. Kinderen, die al directe of indirecte ervaringen hebben met theater vertellen:

- Wat is theater of poppentheater? Wie weet dat?
- Wat gebeurt er als je naar een theater gaat?
- Waar ga je dan kijken?
- Wie is er al ooit naar een theater gaan kijken?
 - Wat moest je daar doen?
- ...

Doelstelling:

- delen van reeds opgedane ervaringen en als begeleider aan de weet komen welke ideeën, verwachtingen, gedachten de kinderen over “naar theater gaan” hebben.
- Zorgen voor een open, ontvankelijke houding
- Nieuwsgierigheid prikkelen

“We gaan samen kijken naar een verhaal waarin twee schilders, aan het verven zijn. En die schilders hebben witte handschoenen waar iets heel speciaals mee gebeurt. Wat?... Dat ga ik jullie nog niet vertellen. Kom maar mee kijken, dan kunnen jullie het zelf zien!”

3.2 Nabespreking

“Hoe heeft elk individueel kind deze voorstelling ervaren? Elk kind ervaart dit anders, omdat iedereen anders is. En daarom is het een uitdaging om het kind zoveel mogelijk te ondersteunen en te stimuleren om te zeggen wat het zelf al dan niet mooi vond! Hiervoor vrije opdrachten, die de kinderen stimuleren om te uiten op een speelse manier wat ze ervan vonden, wat hen geraakt heeft.”

Eerst kunnen de kinderen **vrij en spontaan vertellen**, wat ze ervaren hebben!

Dit is vooral opdat ze hun directe, spontane reacties uiting kunnen geven. Dit hoeft niet lang te duren, afhankelijk van de noden en het enthousiasme van de kinderen.

Dan laat je de kinderen **vb een tekening maken**. Ze mogen iets tekenen over de voorstelling.

Eventuele vragen, die wat kunnen helpen:

- Wat vonden jullie leuk in de voorstelling?
- Wat vonden jullie het allerleukste? Het tofste van allemaal?
- Was er iets dat je niet zo fijn vond? Iets dat je niet graag zag?
- Was er iets dat je grappig vond? Hebben jullie gelachen? Waarom hebben jullie gelachen?

Het is niet de bedoeling om een tot in de puntjes uitgewerkte tekening te krijgen, maar eerder een eerste impressie van de voorstelling. Later kunnen ze nog veel meer uitwerken.

Deze tekeningen zijn het aanknopingspunt, om dieper op de ervaringen van de kinderen in te gaan. De **tekeningen worden besproken**. De kinderen vertellen over hun tekening, wat er opstaat, wat er gebeurt... . Het wordt een interactief gesprek. Er ontstaan herkenningpunten bij elkaar. De ene heeft misschien eenzelfde element getekend als nog andere kinderen. Zo ontstaan vergelijkingen, uitwisselingen van ervaringen... .

Je kan als begeleider bij elk kind de interessepunten noteren. Je ontdekt dat er bepaalde thema's zijn, die algemeen genomen in de groep leven en aansluiting vinden. Je ontdekt misschien dat er interessegebieden ontstaan bij een bepaalde groep van kinderen of hele individuele interesses. Er kan dus op de verschillende niveaus gewerkt worden, op klassikaal niveau, met groepjes en individueel.

Kinderen en begeleider doen adhv heel dit gesprek **voorstellen om aan de slag te gaan**. Soms is het nodig om een doel te stellen, soms is vrij experimenteren meer aangewezen. Het is handig als alle voorstellen genoteerd worden op een bord.

Vb

- iemand wil een schilderij maken, 3 andere kinderen willen dit ook
- iemand wil met handschoenen spelen. Deze worden uit de verkleedhoek gehaald.
- Iemand wil tegen de volgende dag een boek meebrengen met schilderijen in.
- Iemand wil een dansje leren met handen en voeten.
-

Op deze manier ontstaat een projectwerking, die losstaat van één vast thema.

4. Uitwerking “handen en voeten”

4.1 Voorbereidend gesprek

Observeren van de eigen handen en voeten. Hoe zien ze eruit? (vingers, nagels, de rug van de hand, de palm van de hand) Welke vinger is de grootste, de kleinste, de dikste, de dunste, ... ? Hoe voelen je handen en voeten? Zijn ze koud, warm? Voelen ze zacht aan of zijn er ook hardere stukken? Waar zijn ze het meest zacht en glad? Waar het meest hard? (nagels) Kan je ook de beentjes binnenin je hand en voet voelen. Welke kleur hebben ze? (geel, oranje, rood, beetje blauwe streepjes, roze) Wat kan je nog allemaal zien op je handen en voeten? (misschien kan je hele kleine haartjes ontdekken of zelfs hele kleine stipjes; de porieën, een litteken, een wondje, rimpeltjes, je enkel...) En welke vormen? Zijn er uitstekende stukken of zijn ze glad en rond als een kiezelsteen?

Hoe bewegen je handen? Welke bewegingen kan je allemaal maken met je handen? Helemaal open, de vingers zo ver mogelijk uitgestrekt of helemaal in een bolletje alsof ie gaat slapen, in elkaar geplooid, een slap handje alsof het een blaadje aan een takje is. Apart bewegen van de vingers. Misschien kan je ook geluid maken. (klappen, knippen, ...) Bedenk wat je allemaal kan doen met je handen. (veters binden, trommelen, zwaaien, ...)

Hoe bewegen je voeten? Draaien met de voeten, rondjes tekenen met de dikke teen, tenen oprullen en heel ver uitstrekken. Op en neer met de voet, tenen die naar de grond wijzen en tenen die naar de lucht wijzen. Opzij. Bedenk wat je allemaal kan doen met je voeten. (schoppen, stappen, lopen, dansen, ...)

Vergelijken: Vergelijk je handen eens met je buur. Zie je verschillen of zijn ze helemaal hetzelfde? Zijn ze even groot, hebben ze dezelfde kleur, Voel eens aan die andere hand, voelt die hetzelfde?

Vergelijk je handen eens met je voeten.

Kijken naar onze **kousen**. Waarom doen we kousen aan? Hoe zien ze eruit? Vergelijken met andere kousen. Verschillende soorten kousen: dikke wollen, dunne, korte, lange, met teentjes, met verschillende motiefjes, figuurtjes (bolletjes, donald duck, streepjes), speciale kousen met nopjes, beenverwarmers, broekkousen, netkousen,

Waarom doen we **handschoenen** aan? In de winter als het koud is, dan blijven onze handen lekker warm. Wie doet er ook nog handschoenen aan? Een schilder, zodat zijn handen niet vuil worden. Iemand die met ruwe materialen werkt, zodat je je handen geen pijn kan doen, vb een tuinman, die de haag knipt.. Soms doen mensen ook handschoenen aan om naar een feestje te gaan: mooie, elegante handschoenen. Handschoenen om geen vingerafdrukken na te laten. Een handschoen om base-ball te spelen. Speciale handschoenen in de keuken (ovenwanten) om hete potten, pannen en schotels vast te pakken, zodat je je handen niet kan verbranden. Verpleegsters, tandartsen, dokters hebben plastic handschoenen, om hygiënische redenen. Bij het poetsen, zodat je handen niet in aanraking komen met het product.

4.2 Naverwerkingsgesprek

- Zie je in de voorstelling ook handen en voeten? Wat gebeurt er met die handen en voeten?
- Doen die handen en voeten iets aan? Wat? (handschoenen en sokken)
- Wat gebeurt er met de witte handschoenen? (ze vallen in de emmer verf, de ene kleurt geel, de andere kleurt rood.)
- Wat gebeurt er met die handschoenen? (ze beginnen te leven, te praten, ...)
- Waar wonen deze handschoenen? (in een huisje van allemaal kaders aan de ladder)
- Hoe is de gele handschoen? En hoe is de rode? Wat doen ze, de gele en de rode? (de gele gaat op ontdekking: spookje spelen, zwieren met de groene kous, dansen met de verfborstel, schilderen van een regenboog, vliegen met een ballon. De rode wil alleen slapen, rust en stilte) Zijn ze dikke vrienden? Waarom wordt die rode handschoen zo boos op die gele? Hoe voelde die gele zich, als Rood boos werd en hoe voelde Geeltje zich als hij een ballon vond?
- Wat gebeurt er met de voeten en de sokken?
- Zijn het gewone sokken, zoals wij dragen? (deze hebben oogjes en ook teentjes)
- Welke kleuren hebben de sokken?
- Wat doen ze allemaal? (wassen van sokken en ophangen van de was, dansen, dragen van wasproduct, ...)
- Wat doet de gele handschoen met de groene sok?
- ...

4.3 Vakgerelateerde activiteiten

a) lichamelijke opvoeding

- **Wakker maken van de voeten en de handen:** De kinderen gaan in een kring zitten met blote voeten. Of ze zetten zich tegen een muur en als begeleider ga je voor hen zitten, zodat ze je allemaal kunnen zien. We proberen onze voeten zo stil mogelijk te houden. We kijken naar onze stille voeten, die helemaal in slaap vallen. Dan gaan we ze eens zachtjes aanraken. We strelen de bovenkant en de onderkant, van ons been naar onze tenen en van onze hiel naar de tenen. Dan gaan we ze wakker tikken. Tikken met de vingers op de boven- en onderkant. We maken een vuist en kloppen zachtjes over de hele voet en dan een beetje harder. We nemen elk teentje eens vast en trekken eraan, van de kleine naar de grote teen. En dan gaan we de hele voet nog eens goed schudden, zodat ze helemaal wakker zijn. Als we op de rug gaan liggen, kunnen we onze voeten hoog in de lucht sjotten, eerst zacht, dan harder en hoger. Met beide voeten tegelijk en afwisselend. Met de handen kan je net hetzelfde doen (wrijven in de handen, schudden, tikken, klappen, vingers vastnemen, vingergymnastiek,)
- **Waar ga je naartoe als je voeten je mee op reis nemen?** Je kan doorheen de turnzaal op reis gaan met je voeten. Je gaat van de ene plek naar de andere telkens op een andere manier van voortbewegen met de voeten. Vb van het klimrek naar de deur, met piepkleine muizenstapjes. (stappend, lopend, op kousetenen lopend, voeten die loodzwaar zijn, alsof er wortels in de grond steken en die je er telkens moet uittrekken, op de hielen lopend, zonder de voeten te gebruiken, er mag maar één voet op de grond, huppend met beide voeten tegelijk...)
- **Wat doe je als je handen je mee op reis nemen?** (fladderen, vliegen, handjes geven, molenwieken, zwemmen, ...)

- Bewegingen, die vertrekken vanuit de handen of de voeten. De voeten gaan de grond in, heel laag. De handen gaan meer de hoogte in. Ruimtebeleving
- Handen kunnen **masseren**. De kinderen gaan per twee, eentje ligt op zijn op buik en de andere masseert de rug. De begeleider doet voor: zachtjes strelen, knijpen, duwen, wrijven, klopjes geven,
- Voor de **oudste kleuters** kan je een **estafette** organiseren. In het midden van de zaal wordt over de hele breedte een touw gespannen. Aan dat touw worden allemaal sokken gehangen met wasspelden. Verdeel de kinderen in 4 of 5 groepen. Elke groep heeft een bepaalde kleur. Je hebt een lijn als startpunt en aan de andere kant van de zaal een lijn als eindpunt. De kinderen gaan in rijen achter elkaar in hun groepje staan. Bij een startsignaal vertrekken de 4 of 5 eerste van de rij. Deze lopen naar de andere kant van de zaal en proberen, ondertussen een sok van hun kleur van de waslijn te bemachtigen. Deze leggen ze aan de eindlijn in hun wasmand. Dan loopt dit kind terug naar zijn rij en tikt de eerste in zijn rij aan zodat deze kan vertrekken. Zo gaan ze verder tot een eindsignaal klinkt. De kinderen stoppen en laten alles liggen. Ze gaan tegen de muur zitten. De wasmanden worden erbij gehaald en de sokken worden geteld. De groep met de meeste sokken is gewonnen.
- **Sokkenzoekspel**: Voor de **jongste kleuters** kan je overal in de zaal met wasspelden sokken hangen, van verschillende kleuren. Je hebt vb 5 verschillende kleuren. De kinderen zitten in een cirkel in het midden van de zaal. Er worden 5 groepen gevormd. Elk kind doet een sok aan met een bepaalde kleur. Bij startsignaal vertrekken de kinderen en zoeken een sok met dezelfde kleur als de sok, die ze aan hebben. Ze komen de sok terugbrengen naar het midden en gaan verder zoeken naar een andere sok. Dit doen ze totdat een eindsignaal klinkt, dan komen de kinderen zo snel mogelijk terug naar de cirkel. Daar worden de sokken van elke kleur geteld.

(Vorige twee spelen kunnen ook buiten gedaan worden als het mooi weer is.)

- **Handschoenmannetjesdans**: De begeleider heeft een mooie handschoen met oogjes. De kinderen zitten voor de begeleider. Je zoekt een gepast muziekje om bewegingen op te doen met de handen. De kinderen doen de handbewegingen van de begeleider na op de muziek. (zwaaien met links hand, zwaaien met rechts hand, samen zwaaien, vingers, die van beneden naar boven zo hoog mogelijk in de lucht kruipen, draaien met de handen, handen op lichaam laten dansen verstoppen onder de kleren, op het hoofd onder de arm, achter de rug, voor de mond, voor de ogen,.... .) Je maakt een dansje met de handen, die kinderen gemakkelijk kunnen volgen en nadoen. Je kan ook vragen of de kinderen nog eigen bewegingen weten.
- **Variatie op stoelendans**: Twee groepen. De ene groep heeft rode en de andere heeft gele handschoenen. Die met de gele handschoenen gaan op de grond zitten. Als de muziek speelt dan lopen de kinderen met rode handschoenen door elkaar tussen de kinderen met de gele handschoen. Wanneer de muziek stopt, moeten de rode zo snel mogelijk een geel vriendje zoeken. Als de kinderen er rijp voor zijn kan je er ook een competitie spel van maken. Dan moet er bij de gele eentje minder zijn dan bij de rode. De rode, die geen vriendje vindt, die kiest een willekeurig geel vriendje uit en gaat erbij zitten, terwijl de anderen terug rondlopen. Dan is er weer een rode, die gaan vriendje heeft gevonden. Deze kiest eentje uit, gaat erbij zitten en de anderen lopen rond. Zo blijft er uiteindelijk één rode over. Daarna wisselen de groepen om en gaan de rode op de grond zitten.
- **Allemaal spelletjes zonder handen en/of zonder voeten te gebruiken**. Hoe ga je naar de overkant van de zaal als je geen voeten hebt? Probeer eens uit. Ga op je zitvlak zitten en dan ga je naar de overkant zonder recht te staan en zonder je handen te gebruiken. Hoe breng je een ballon naar de overkant zonder hem met de handen en de voeten aan te raken, ...
- **Voetenaerobics. Handenaerobics**. Dansje gericht op handen en voeten.

b) Beeld

- Met oude sokken, oude handschoenen of latex handschoenen, een eigen **handschoen- of sokmanneltje** maken, met oogjes, haar, neusje, oortjes, Dit kan met verschillende materialen, zoals wol, mousse, knopen, kralen, pluimpjes, touw,
- **Afdrukken maken met voeten en handen** op reuzengroot papier op de grond. Gebruiken van verschillende kleuren. Hierbij de kinderen na experimenteren, vb laten stappen in de vorm van een grote regenboog. De lijnen zijn aangebracht en er is bepaald waar met welke kleur gestapt moet worden. De handafdrukken gebeuren best op een tafel of tegen een wand. Als de verf droog is, kunnen er op de kleurrijke handen, oogjes, een mond, een neus, ... getekend worden. Er kan ook eerst een groot landschap geschilderd worden, waarna er in dat landschap gekleurde hand- of voetafdrukken worden geplaatst.
- **Eigen handen en voeten natekenen met een potlood**. Ze gaan met een potlood helemaal rond de vorm van hun hand of voet. Erna kunnen ze deze op verschillende manieren verwerken, inschilderen, tekenen, uitknippen,
- **Vingerverf, teenverf**
- **Witte kousen en sokken zelf verven en versieren**.
- Latex handschoenen worden opgeblazen. Deze handballonnen, beplakken en **papier-maché hand** van maken.
- **Trekpop**: Op een stevig papier / karton staan de verschillende onderdelen van een hand. De vingers en de voor en achterkant van een hand. Deze worden uitgeknipt en met splitpennen aan elkaar gemaakt. Zodat de vingers beweeglijk blijven tov het hand. Dan wordt aan elke vinger een touwtje bevestigd. Deze worden samen gebundeld. Als je aan het touwtje trekt gaan de vingers dicht. Als je het touwtje loslaat, gaan de vingers open. Dit kan natuurlijk ook helemaal versierd worden.

c) Drama

- Een kind heeft een handschoen met oogjes. Hij laat deze figuur kijken naar een specifiek voorwerp. De andere kinderen raden welk voorwerp dit is. **Oefenen met de kijkrichting van figuren**.
- Een **schimmenspel** maken met handen en voeten. Heb je een donkere plek in de school, dan kan je een dun laken omhoog hangen, met daarachter een felle spot. De kinderen experimenteren met handen en voeten. Enkele kinderen kunnen kijken.
- **Taal zonder woorden met handen**. De kinderen staan of zitten in een kring. Iemand houdt een denkbeeldige bal vast en gooit, die naar iemand anders. Deze ontvangt de bal. Er kan ook geschopt worden. Iedereen heeft een bal, deze wordt groter en groter en gaat dan plots vliegen. Een schudhandje doorgeven. De begeleider start en geeft een handje aan een kind naast hem, deze geeft een handje door aan de volgende enzoverder. De kinderen mogen ook een handje teruggeven aan diegene van wie ze een handje hebben gekregen. Dat kan ook met de voeten tikken, enz... .
- **Uitbeelden met handen**: de begeleider doet enkele bewegingen met de handen, de kinderen raden wat ze doet en doen dan na. Dan kunnen enkele kinderen ook iets verzinnen. Vb: met hand over je buik wrijven. Wat betekent dat? (honger), hand voor de mond (gapen of niezen, ...), krabben aan je voorhoofd (ik weet het niet), vuist tegen kin (ik denk), wijsvinger tegen slaap (je bent van lotje getikt), wijzen naar iets, strelen over andere hand (zacht), twee handen onder hoofd (slapen), met de wijsvinger in de lucht (foei), met de handpalm open naar voor (stop),

d) *Muziek / Ritmiek / Beweging*

- **ritmisch klappen** in de handen en stampen met de voeten, nadoen, antwoorden. De begeleider klapt een korte ritmische zin. Heel eenvoudig beginnen met vb twee klapjes. De kinderen proberen dit na te doen. Soms duidt ze een individueel kind aan, die het alleen probeert. Als het goed gaat, klapt ze een moeilijker ritme. Dan gaat iemand van de kinderen een ritme voorklappen. Hetzelfde gebeurt met de voeten. Allemaal samen in eenzelfde maat klappen of stampen.
- **Body-percusion.** Uit het hele lichaam geluidjes zoeken. Beginnen bij de handen met klappen, tikken met vingers. Waar kunnen de handen nog geluidjes uit krijgen? Vb op de borst drummen, op de ribben, op gespannen wangen, op een hol hoofd, op de dijen, met de voeten, Elk kind kiest een favoriet drumplekje op zijn lichaam en maakt daar een ritme. Om de beurten laten ze hun ritme horen.
- Een hand die tokkelt op de gitaar en speelt op de piano, roffelt op de trom, voeten met belletjes rond.
- **Muziekinstrumenten:** In elke handschoen, kous zit een instrumentje verstopt. De kinderen doen de kous of de handschoen aan en nemen het instrumentje. Aan de hand van de verschillende soorten kousen/handschoenen kan er nu muziek gemaakt worden. Alleen de kinderen, die streepjeskousen hebben mogen spelen, de kinderen die lange kousen hebben met bolletjes mogen heel hard, de anderen heel zachtjes, zoök met handschoenen.
- In “Pim, pam, peus, ... tik eens op je neus” (doe-liedjes van 3 tot... jaar) van Stan vanVaerenbergh staan 3 **liederen** over handen en / of voeten: Handen en voeten pag 26, Vingerdans pag 18 en Met mijn handen pag 36 (zie hoofdstuk 6 boekenlijst)
- **Voetinstrumenten** maken met belletjes, metalen ringen, knopen en die naaien rond een touw of elastiek
- We gaan een denkbeeldige ladder opklimmen met de handen, de begeleider speelt ondertussen een stijgende **toonladder**. Dan gaan we naar beneden, er wordt een dalende toonladder gespeeld. Dit wordt herhaald. Na oefenen gaan de kinderen adhv de muziek, die gespeeld wordt raden of ze naar beneden of naar boven moeten op de trap.

e) *Wiskunde*

- **Tellen:** Hoeveel handen en voeten hebben wij allemaal samen? Hoeveel vingers op 1 hand, op 2? Tellen met de vingers.
- **Evenveel maken, meer minder, meest, minst.** Een grote hoop handschoenen/ sokken. Evenveel handschoenen als kousen. Hoe evenveel maken... ? Bijdoen, wegdoen, samentellen, vermeerderen, verminderen, eerlijk verdelen van de sokken over iedereen... . Tellen. Je kan waslijnen hangen, elk met een eigen kleur, waaraan je de getelde sokken ophangt en rangschikt volgens kleur. Dus bij de rode waslijn, hangen de rode sokken. Nu moeten bij de gele waslijn evenveel sokken hangen, als bij de rode. Zo kan je verschillende opdrachten geven. Bij de groene moeten er 2 minder hangen, dan bij de gele,
- **Vergelijken op basis van kwalitatieve eigenschappen** van de sokken.
- **Samenbrengen van de sokken op basis van één of twee gemeenschappelijke kenmerken** vb alle korte, rode sokken
- **Rangschikken**
- **Ruimte-beleving**, sok verstoppen, zoeken en dan verwoorden waar ze was (in, op, tussen, buiten, binnen, onder, naast, achter, dichtbij, verweg, hoog, laag,
- **Patronen** met gekleurde sokken

f) huishoudelijke activiteiten

- wassen van vuile sokken, ophangen met wasknijpers, drogen aan wasdraad en opplooiën,
....

g) bewegingsmomentjes

- Zoek de handschoen/ sok. Verstoppertje.

(bij a tot en met f, vind je heel wat activiteiten, die kunnen doorgaan voor bewegingsmomentjes)

5 Uitwerking “schilderen en kleuren”

5.1 Vorbereidend gesprek

Aan de hand van een waarneming kan je een gesprek opstarten. Je zorgt ervoor dat je diverse materialen hebt klaarliggen zoals, kaders, verfborstels, mengpalletjes, verf in verschillende kleuren, verschillende kleuren, schildersjas, een schildersezal, schilderijen, handschoenen, doeken, boeken met schilderijen, een ladder... .

Samen met de kleuters bekijk je deze materialen en stel je vragen:

- wat zie je allemaal?
- Wat kan je doen met dit materiaal?
- Wie gebruikt dit materiaal?
- Vorm, grootte
- Materiaal (hout, plastic, textiel, ijzer, ...)
- Hoe vasthouden, hoe gebruiken?
- Welke kleuren?
- Verschil tussen een schilder, die muren verft en een schilder, die schilderijen maakt

Misschien hier een verdeling maken, wat heeft de gewone schilder nodig en wat heeft de kunstenaar nodig. Welke materialen hebben ze beide nodig, welke zijn verschillend. Wat is dan het verschil tussen beiden? De ene schildert muren, plafonds binnen- of buitenshuis. Een kunstschilder, maakt meestal schilderijen op doek of andere kleinere oppervlakten. Het ene is functioneel en het andere is een uiting van... .

5.2 Naverwerkingsgesprek

- Wie waren die twee mijnheren? (schilders) Wat deden zij? In welke kleuren schilderden ze in het begin? (ze schilderden alles wit)
- Wat gebeurde er met de witte handschoenen? Welke kleur kregen ze? (rood en geel)
- Welke kleur hadden de sokken?
- Wie heb je allemaal zien schilderen? (de schilders, geeltje schilderde een regenboog en rood maakte het terug helemaal rood.
- Welke schildersmaterialen kon je allemaal zien? (ladder, penseelen, schorten, emmers en potten, kaders, ladder, schilderijen, ...)
- Wat gebeurde er met die materialen? (op de ladder staan om te schilderen, kaders als huisje, een penseel, die danst, ...)
- Wat stond er op de schilderijen? (Een schilderij met de poolzee en een schilderij met een weiland)
- En wat gebeurde er in de schilderijen?
- Was er nog iets met vele kleuren dat je hebt gezien? (regenboog) en welke kleuren heb je gezien?

5.3 Vakgerelateerde activiteiten

a) *Wereldoriëntatie*

- naar een museum gaan, een tentoonstelling
- een schilder op bezoek in de klas
- waarnemen van schilderijen.
- **Kringgesprek**, mijn lievelingskleur
- Een **reis doorheen verschillende schilderijen van landschappen**. Zoek zoveel mogelijk uiteenlopende landschappen, zoals een droge woestijn, een sappige weide, de noordpool, op zee, een gebergte, We bepalen samen met de groep hoe we op reis gaan, met de auto, met de boot, te voet. Waar gaan we terecht komen? Dit kan dan tevens een bewegingsmomentje worden. Dan wordt het eerste schilderij/ landschap onthult. De kinderen kijken naar een landschap en vertellen wat ze zien. Ze beschrijven het landschap, de temperatuur, de hoogtes, laagtes, wat je er allemaal zou kunnen doen. Als we op de noordpool aanlanden dan moeten we een dikke jas, dikke sokken en een muts aandoen. We kunnen gaan skieën, we kunnen sneeuwballen gooien, Als we er alles gezien en gedaan hebben, reizen we door naar het volgende land.

b) *Lichamelijke opvoeding*

- Er liggen allemaal hoepels doorheen de zaal. Deze hoepels worden kaders/ schilderslijsten in de fantasie. **Wat kan je nu allemaal doen met die kaders?** Erdoor kruipen, iemand mee vangen, erin gaan staan. Een been, een arm doorsteken, door kijken, aan een knie of een vinger hangen, rond je hoofd. Van de ene naar de andere kader springen, zonder de grond te raken, een kaderpad, ervoor, achter, naast, in gaan staan, met één been erin, andere eruit, op één been ernaast, erover met benen gespreid, erin gaan zitten, liggen in een klein bolletje, reizen, ontdekken. Als slotmoment houd je de kader vast en je laat een kind een bepaald gezicht komen trekken in de kader, zodat ieder hem kan zien.
- Iedereen neemt een denkbeeldig penseel. We gaan een grote hoge muur schilderen. Eerst klimmen we onze ladder op. Lange horizontale streken van rechts naar links, van links naar rechts zo breed mogelijk, zonder de voeten te verzetten, want anders vallen we naar beneden. Verticale streken van helemaal vanonder tot zo hoog mogelijk, tegen het hoge plafond. Boven ons hoofd, op het plafond. Spelen met allerlei bewegingen, die een schilder ook moet doen, isoleren en uitvergroten. Misschien kan je ook een schilderij maken met je neus. Maak dezelfde bewegingen met je neus, je schouders, je voeten, je knieën, je zitvlak... .

c) *Beeld*

- In de school is er misschien wel iets te vinden dat geschilderd moet worden, een oude stoel, een bank, een deur, of zelfs misschien een muur. Je bespreekt datgene wat je gaat beschilderen Vb de muur, welke kleuren, welke figuurtjes. De kinderen geven ideeën.
- **Op doek** schilderen
- vrij schilderen en experimenteren met de verschillende kleuren

- Welke kleur vind jij het mooist? De kinderen kiezen zelf een bepaalde kleur. Ze mogen een papier beschilderen met hun **lievelingskleur**. Ze gaan ook verschillende schakeringen uittesten. Ze krijgen hun lievelingskleur op een pallet + witte verf en een klein beetje zwarte verf. Nu kunnen ze zelf schakeringen maken en kiezen hoe donker of hoe licht ze hun kleur willen, daarna maken ze weer een andere schakering.
- **mengen van kleuren**, hiervoor kan je ongeveer 20 kleine plasticen glaasjes gebruiken. Je vult ze allemaal met water. Je hebt 3 spuitjes. En dan maak je als begeleider een oplossing van water met een basiskleur (geel rood of blauw). In elke spuit doe je een beetje van die wateroplossing. Eerst laat je zien aan de kinderen wat er gebeurt door het zelf voor te doen. Je spuit gele verf in een glaasje. Het water ziet geel. Dan spuit je rode verf in een ander glaasje. Het water ziet rood. Je neemt een ander glaasje en spuit er geel en rood in. Wat gebeurt er nu? Welke kleur krijgt het water. Dit doe je ook met de andere kleuren. Uiteindelijk krijg je dus groen, paars en oranje. En wat gebeurt er nu als je ze alle drie samen doet. Je kan ook spelen met de hoeveelheden vb een klein beetje geel en heel veel blauw. Dit is het eerste experiment. Eventueel met opdrachtenkaartjes.
- **Verf mengen**. 3 grote spuiten gevuld met pure verf. (geel rood, blauw) Verschillende bordjes met een penseel. Dan kan je hetzelfde doen, zonder de wateroplossing. Elk kind kiest 3 combinaties, die hij graag wil maken. Vb heel veel geel met een beetje rood en dan nog twee andere. Met deze kleuren kan hij aan de slag en verven.
- **Kleurboekjes maken**: rode boekje. Hier tekenen de kinderen alleen maar dingen, die rood zijn, zoals, een tomaat. Zo ook voor het gele boekje en het blauwe boekje. Of ze knippen rode dingen uit een tijdschrift en plakken deze erin. Collage maken
- Vingerverven met 2 basiskleuren
- **regenboog** maken
- **kunstkladderwerkjes** maken
- **landschappen** schilderen, waarin je op reis kan gaan.
- versieren van **schilderslijsten**

d) Muziek

- **ritmiek**: alle instrumenten hebben een kleurtje. (blauw rood, geel, groen). De begeleider heeft 4 kwasten, een rode een gele, een groene, en een blauwe. Als de leidster schildert met de rode dan spelen allen de instrumenten met een rood bolletje. Verft de begeleider heel laag, dan spelen de instrumenten heel stil, wordt er heel hoog geverfd dan spelen de instrumenten heel luid. Als de begeleider snel zwaait, dan spelen de kinderen snel op hun instrument en hetzelfde voor traag. Nu kan ook iemand van de kinderen met de kwasten komen dirigeren.
- Iedereen krijgt een lintje. De lintjes zijn de kwasten. Er zijn verschillende kleuren van kwasten. Nu gaan we **dansend verven op muziek**. Met een blokfluit begeleid je de kinderen door snel, traag, hoog en laag te spelen. Je begint met enkelvoudige opdrachten, zoals eerst snel spelen, dan traag. Deze worden dan afgewisseld. Dan probeer je met hoog en laag. Als de kinderen, dit goed begrijpen gaan ze snel-traag en hoog-laag door elkaar doen.

e) Drama

- Een grote lijst, een **schilderij met een bepaalde houding en gezichtsuitdrukking**. Eerst bespreken van het schilderij, dan gaan de kinderen in de zaal, deze houding en uitdrukking proberen na te doen.
- Kinderen trekken een snoet in een kader, de andere kinderen doen dit na.
- **Raden van beroepen** zoals schilder
- **Kleuren verbinden met emoties**, zoals geel met blij, boos met rood, blauw, verdrietig en groen???? Een situatie uitspelen, rood wil slapen en geel niet, conflictsituatie uitwerken met eventueel trekken van foto's.

f) Nederlands

- Gedichten:
 "Rood en geel,
 Lekker veel,
 Eerst samen bij elkaar,
 Dan mengen en hups klaar!
 Wat is er nou gebeurd?
 Het is allemaal oranje gekleurd!

Blauw en rood
 Op een blad, heel groot
 Een stipje hier, een stipje daar,
 Oei ze lopen door elkaar!
 Wat is er nou gebeurd?
 Het is allemaal paars gekleurd!

Geel en blauw
 Kom hier gauw!
 Wat doen we met deze kleuren?
 Ja, ja, nu gaat het gebeuren!
 Het is echt niet te doen!
 Nu ziet plots alles groen."

(Lies Steeno)

g) wiskunde

- tellen van kwasten, ordenen van klein naar groot, dik naar dun, sorteren alle kleine bij elkaar, de grote bij elkaar. **Logiset** van maken. Op een papier verschillende streken zetten van de verschillende kwasten. Welke kwast hoort bij welke streek?
- verschillende kaders vergelijken, de vorm (vierkant, rechthoekig, rond) de grootte, de dikte, de versieringen,
- **verschillen opmerken** in twee gelijkaardige schilderijen. Er zijn een 10-tal verschillen. Vb hoeveel schapen staan er op het ene en hoeveel op het andere??? Evenveel maken, minder, meer.... .

- Elk kind kleurt een papiertje in zijn lievelingskleur en legt deze in het midden van de kring. Kijk wat er gebeurt. Laat de kinderen vrij hun papiertjes leggen, waar ze willen. Sommige leggen hun papiertje bij eenzelfde kleur, anderen doen dat niet. Kijk wat er ontstaat. Dan kan je ook gaan tellen, welke kleur is het meest gekozen, welke komt tweede, welke kleur is het minst gekozen. Op welke manier kan je de papiertjes makkelijk tellen ipv dat ze zo door elkaar liggen op de mat? Misschien kunnen ze alle zelfde kleurtjes netjes op een rij leggen.
- Een kader en een handje, ruimtelijke schikking van het handje tov het kader. (onder, boven,)
- Patronen met verf
- Met echt kader in de kring, erin staan, ernaast...

h) Huishoudelijke activiteiten

- Inkaderen van allerlei schilderijtjes. Je zoekt vele verschillende materialen, waarmee de kinderen hun schilderij kunnen inkaderen, vbjutezakken, karton, oude houten kaders, schilderijtjes op doek, kunnen gemakkelijk op de jute zakken gespeld worden met kleine stopnaalden. De kinderen vinden het heerlijk om daarbij te helpen. In grote kaders kunnen misschien meerdere schilderijtjes geplaatst worden. Vraag aan de kinderen welke bij elkaar passen. Of ze kiezen een karton en plakken daar hun schilderij op. Laat ze zelf de schikking kiezen. De ingekaderde werkjes kunnen dan in de kring besproken worden

i) bewegingsmomentjes

- welk kwastje, welk schilderij, welke schort, ... passen bij elkaar.
- “rood, rood, ‘kheb geen rood, ‘k moet nog rood gaan zoeken, hier in alle hoeken” De kinderen staan of zitten in een kring. Iemand loopt in de kring, terwijl hij het versje zegt of zingt. Na het versje zoekt dit kind, iemand anders, die iets rood aanheeft. Samen lopen ze dan in de kring en zingen. Zo komt er telkens iemand bij, tot er niemand meer is met iets rood. Dan vervangen we rood door blauw, groen, geel,

6 Boeken, websites

Om deze links voor u en uw collega's zo actueel en nauwkeurig mogelijk te houden, vragen we u om ons evt dode linken, of een levendige kersverse te melden.

<http://www.1ka.be/archief/liedjes/liedjes01.htm#klap%20dat%20zeggen%20mijn%20handen>

hand- en vingerliedjes

http://www.lesidee.nl/tnz2/gr1_th_kleuren.html

over kleuren, vingerverven, vormen, de kleurentovenaar

<http://www.juflieve.be/ideetjes%20kleuren.htm>

kleurenbrainstorm

<http://www.juflieve.be/rooster%20kleuren.doc>

kleuren

<http://www.leuke-kindersite.nl/themas6.htm>

kleuren

http://www.digischool.nl/po/community12/Bijdragen%20community%201_bestanden/Kleur_Vorm.doc

Boekjes over kunst, kleuren, schilders:

- “de wonderschilder” Jon Agee
- “kleuren overal” Ciboul, Adèle
- “Van pimpelpaars tot grasgroen” Hiawyn Oram/ David Mckee
- “de kleurendief” Petra Szabo
- “Rood, geel, zwart, wit” Brigitte Minne
- “Kleur”
- “klein, klein, kleurtje”
- “Verf” Hannah Tofts
- “Filipo en zijn kleurenpanseel”
- “Nijntje in het museum” Dick Bruna
- “Blauwtje en Geeltje” Leo Lionni
- “Niet aanraken, Kaatje!” James Mayhew
- “de schilder en de vogel” Max Velthuys
- “Pilasso en de kunstplaneet”
- “De kleuren leren met nellie en cesar” ISBN: 9031719781, 3-6 jaar
- “Nijntje, Kleuren en Vormen - met Nijntje leren en spelen op de PC.” Software - Nederlands - Aw bruna multimedia 2-5 jaar
- “Pim, pam, peus..., tik eens op je neus (doeliedjes van 3 tot ... jaar) Stan Van Vaerenbergh
- “De koningin van de kleuren” Jutta Bauer (ISBN: 901452421)
- “Eefje Donkerblauw” Geert De Kockere, Lieve Baeten (ISBN: 9073913047)
- “Brammert en Tissie op museumbezoek” Gabrielle Vincent (ISBN: 9030395141)
- “Grijsje” Anke de Vries, Willemien Min (ISBN: 9056373781)

7 Korte samenvatting van het verhaal

Het verhaal gaat over twee schilders, die de routine van het schilderen beu zijn. Ze ontdekken een hele nieuwe wereld, wanneer per ongeluk een handschoen in de verf valt en rood kleurt. Door dit toeval glippen ze hun eigen fantasiewereld binnen en komen handschoenen en sokken tot leven.

Op de ladder krijgen de handschoenen: Geeltje en Rood een huisje van allemaal kaders. Rood is erg moe en wil wel lekker slapen, maar Geeltje...? Geeltje voelt er helemaal niets voor om te slapen, op ontdekking wil hij. En dat doet hij ook, tot grote ergernis van Rood. Geeltje probeert rekening te houden met Rood, maar maakt hem telkens wakker, omdat hij zoveel plezier heeft. Dit gaat zo verder tot Rood er genoeg van heeft. Hij sluit Geeltje op en gaat verder slapen.

Ondertussen komen aan de andere kant de twee sokken tot leven, Groen en Blauw. Terwijl deze de sokkenwas doen en ophangen, merken ze dat er eentje verdwenen is. Nummer 4. Ze roepen en roepen, maar nummer 4 is nergens te zien.

Wie weet er meer? Geeltje natuurlijk, want die sok ligt bij hem. Nadat hij uit de gevangenis ontsnapt is, gaat hij op pad om de verloren sok terug te brengen. Hij gaat langs koude oorden en sappige weiden. En telkens is het een hele klus om zijn sok niet te verliezen in het tumult met de ijsbeer, pinguïn, schapen, en anderen.

Dit alles doorstaande, komt Geeltje goed en wel aan om de verloren sok terug te geven, aan de jammerende Groene en Blauwe sok. Uiteraard is er voor jammeren geen reden meer en al gauw zijn ze in volle blijdschap over hun teruggevonden vriend.

En Rood waar is die dan gebleven? Wel, wakker geworden van het feestgedruis, komt, die boos kijken en wordt door de sokken in de wasmachine geworpen. Geeltje, die een hart van goud heeft, kan het niet aanzien en gaat zijn vriend redden.

Maar hoe komen ze daar nou uit? Tja Geel en Rood, dat wordt oranje.

Zullen we er ineens een regenboog van maken?!!!